Integrera offentlig konst och planering!

Analys- och samarbetsmetod samt fallstudie Eskilstuna och Uddevalla

Fallstudie Eskilstuna

Frida Sjöblom

Examensarbete 20 p
Blekinge Tekniska Högskola
Magisterprogrammet för Fysisk planering
2005

Inledning

Efter att vi utarbetat vår analys- och samarbetsmetod, har vi praktiskt tillämpat denna metods två första steg i fallstudiekommunerna Eskilstuna och Uddevalla. Steg I och II är de delar i metoden som ska utföras av planerare/arkitekt på Stadsbyggnadskontor eller liknande och stegen ska tillsammans utgöra grunden för det fortsatta arbetet med den offentliga konsten. Resterande delar av metoden ska utföras när specifika projekt blir aktuella och då ett samarbete mellan förvaltningar och olika professioner tar vid.

Steg I, *övergripande stadsanalys* syftar till att ge en helhetsbeskrivning av staden och dess primära element. Elementen som beskrivs är övergripande och grundläggande för staden som helhet, men kan ändå få stor betydelse för enskilda rum och dess eventuella offentliga konst. När planeraren utför metodens steg I bildar han/hon således en grund som skapar ett sorts ramverk om vad som behövs beaktas när man sedan går vidare och analyserar enskilda rum i analysens övriga steg. Huruvida de analyserade elementen i steg I är något som kommunen vill ytterligare förstärka eller kanske förändra är upp till kommunernas tjänstemän och politiker att fastlägga i översiktsplaner, gestaltningsprogram eller liknande.

Steg II, *rumsinventering* är även den en grund för det fortsatta kommunala arbetet med den offentliga konsten. Steget är en inventering som utförs av planeraren eller arkitekten utifrån de stadsmässiga aspekter och behov som han anser sig finna i stadens olika rum. Rumsinventeringen kan liknas vid en "önskelista" som ska visa på både möjligheter och behov av stadsmässiga förändringar med hjälp av offentlig konst. Det är i detta steg som planering och konst möts för första gången och gemensamt ska försöka skapa en helhet och attraktiva offentliga rum. Även metodens steg I får här betydelse som sammanförande länk, som kittet mellan de rum som inventeras.

I båda städerna Eskilstuna och Uddevalla har vi tillämpat vår metods två första steg i ett innerstadsområde och i ett ytterstadsområde. Detta för att jämföra och värdera användbarheten och omfattningen av vår metod i två skilda bebyggelsestrukturer med olika grundförutsättningar för att placera konst.

Jag har valt att tillämpa vår framtagna metods steg I och II på centrala Eskilstuna samt i stadsdelscentrat Lagersberg som ligger ca två kilometer utanför centrala staden. Jag valde att utföra analysen i Eskilstuna delvis på grund av dess särpräglade industrihistoria, tydliga rutnätsstad samt dess nuvarande (och relativt vanliga) problem med den offentliga konstens beslutsprocess. Eskilstuna var också den kommun som tidigt visade ett stort intresse för att samarbeta kring detta examensarbete och uttalade både en vilja och en önskan att förbättra sin nuvarande konstprocess. Jag valde bostadsområdet Lagersberg i Eskilstuna utifrån att det är helt kommunalägt bostadsområde, vilket underlättar utförande av analysen samt ökar genomslagskraften för uppförande av offentlig konst. Lagersbergs miljöer är också relativt tidstypiska för de storskaliga bostadsområden som erhållit ett anonymt utseende, samtidigt som de sociala problemen är fler och olika än de i innerstaden. Här efter följer en kort beskrivning och presentation av de två fallstudieområdena i Eskilstuna kommun.

Samtliga bilder i denna fallstudie har fotograferats av Frida Sjöblom och samtliga kartor har upplåtits av Eskilstuna kommun och bearbetats av Frida Sjöblom. Textens fotnoter redovisas i slutet av respektive avsnitt.

1.

Centrala Eskilstuna

Eskilstuna kommun är en medelstor kommun i Mälardalen med en befolkningsmängd på ca 90 000.[1] Eskilstuna är en stad med tydliga industritraditioner och därför har de estetiska, kulturella eller bevarandevärden historisktsätt inte haft en framträdande roll i stadens utveckling.[2] Centrala Eskilstunas själ kan i dag sägas bestå av det som återstår av den ursprungliga rutnätsstaden och dess smedjor. Stadens markanta siktlinjer har bevarats och har än i dag viktiga fonder i slutet av linjerna. Eskilstunas charm kan sägas ligga i det faktum att innerstaden har en sådan blandad karaktär, där gammal och låga träbyggnader, storslagna industribyggnader i tegel möter putsade funkishus. Allt detta, tillsammans med Eskilstuna ån och dess strandparker är det som idag är Eskilstuna.

Dock finns det också brister i Eskilstunas stadsstruktur. Citysaneringen har satt sina spår i staden vilket har givit vissa kvarter ett mer brutalt och avvisande utseende. Järnvägen utgör en kraftig barriär och också biltrafiken i centrum betraktas som ett problem, trots att det sedan citysaneringen gjorts flera omläggningar och begränsningar av trafiken. Centrala staden har också ett antal äldre rivningstomter som står tomma (i väntar på att bli bebyggda), vilket skapar hål i stadsstrukturen. Centrala Eskilstuna har även en brist på parker och gröna oaser, då de grönområden som finns ligger utanför centrala staden och ån.

2.

Bostadsområdet Lagersberg

Lagersberg är ett flerfamiljsbostadsområde som ingick i miljonprogrammet och planlades som ett kommunalt bostadsområde 1966. I området finns totalt 432 lägenheter som byggdes mellan 1966 och 1968. Lagersberg är ett utifrånmatat bostadsområde och har enbart en bussgata som korsar området. De flesta bostadsbyggnaderna är i två och tre våningar och har ljust putsade fasader. Bostadsområdet ligger nära naturen och har relativt goda busskommunikationer och cykelstråk in mot centrala Eskilstuna. Inom eller i kontakt med bostadsområdet finns skola, daghem, matvarubutik, kyrkor och äldreboende. Lagersberg är ett bostadsområden med en stor andel invånare med utländsk påbrå samt hög andel barn och ungdomar. Området är idag lite oroligt och är ibland utsatt för skadegörelse, mindre brott och klotter.[3]

3.

Eskilstunas offentliga konst

Kommuner kan förbättra sin beslutsprocess rörande den offentliga konsten genom att skapa styrande dokument, öka samarbetet mellan förvaltningarna samt att arbeta utefter vår samarbets- och analysmetod. Kommunen måste dock också analysera sitt nuvarande konstbestånd för att därigenom skapa sig en uppfattning om vad som är specifikt för just sin stad, sin lokala konsthistoria, vad som kan utvecklas och i vilken riktning man önskar att utmärka sin stad med hjälp av konst. I detta examensarbete har vi avgränsat oss från att genomföra en grundlig analys av våra fallstudiers konstbestånd, då detta bör göras av sakkunnig och väl insatt konstteoretiker. Jag har dock nedan gjort en allmän beskrivning av den offentliga konstens utbud i Eskilstuna och de behov som jag anser finns.

4.

Det var först under 1930-talet som Eskilstuna kommun började mer systematiskt att köpa in skulpturer och måleri till stadens torg och gator. Sedan dessa dagar har flertalet verk uppförts inom kommunen, främst i de centrala delarna av Eskilstuna. Till de största stoltheterna hör Carl Milles *Gus hand* som uppfördes 1954 i stadsparken, norr om Eskilstuna ån. Konstnären Allan Ebeling har uppfört totalt 25 verk i hela Eskilstuna kommun, vara av ett stort antal är placerade i Torshälla, en mindre tätort norr om centrala Eskilstuna. Han är därför en av de mest kända konstnärerna i Eskilstuna, då han dominerade dess konstscen mellan 1930 och 1975. Till

hans mest kända verk hör *Smederna* (bild 1)som står på Eskilstunas största torg, Fristadstorget.[4]

Eskilstuna museer skriver i sin bok *Konsten omkring oss* [5]om att kommunens konstbestånd "… *är verkligen rikt om man jämför andra städer i vår storlek.*". Eskilstuna har ett normalstort och relativt välförsett utbud av offentlig konst, dock är en tämligen liten del av utbudet i uterummet från 1990-talet och yngre. Saknaden av modernare konst är enligt min mening tämligen påtaglig, samtidigt som den offentliga konst som finns inne i offentliga byggnader är relativt ung (från 1980 och 1990- tal) och har en mer "experimentell" karaktär. Det något snedfördelade förhållandet mellan "yngre" och "äldre" offentlig konst i kommunen kvarstår trots att kommunen sedan 1990-talets början fått en bättre ekonomi, befolkningsökning och därmed även ett ökad byggande. En stor del av Eskilstunas offentliga konst i uterummen är gjutna verk eller tillverkade i sten och har ofta klassiska motiv eller former. Exempelvis *kvinnan med ymnighetshorn* (av okänd konstnär, bild 2) i smörparken eller *Smederna* av Allan Ebeling. Bostadsområdet Lagersberg har ett antal installationer i form av statyer, vattenskulpturer och väggmålningar från 1970- och 1980- talet.

Specifikt för Eskilstuna är konst som anknyter till dess arbetshistoria, likt Ivar Johanssons *Arbetets ära och glädje* som står på Fristadstorget. Den äldre arbetarhistorien är väl dokumenterad, men nutidshistorien är inte lika väl representerad i Eskilstunas offentliga rum. Den offentliga konsten i Eskilstuna har mycket hög kvalitet, har klassiska motiv i gedigna material och vad som nu kan komplettera denna goda samling är nutida motiv, som använder sig av nya tekniker, annorlunda idéer i mer vågade sammansättningar. Placeringen av konstverk och dess interaktion med den omgivande miljön följer också ett relativt klassiskt mönster i Eskilstuna. Parker och torg är ofta de rum som berikats med konstverk som har en ganska "isolerad" och självgående karaktär, vilket inte företrädelsevis ingriper i sitt omgivande rum. Interaktionen mellan rum och konstverk blir därmed förhållandevis låg. Den offentliga konsten har i Eskilstuna inte används som ett verktyg för att exempelvis bilda portar till staden, bilda fonder längs siktlinjer eller skapa attraktioner i ån, vilket det dock finns stor potential till. Eskilstuna har dock under sommaren och hösten 2004 gjort flera försök att använda den tillfälliga konsten i sina offentliga miljöer i innerstaden, som enligt min mening gav ett mycket lyckat resultat (se bild 4 *Organismer i slutet sällskap* Synnöve Pohjola Jensen)

1. Eskilstuna kommun (2004). *Folkmängd*(Elektronisk). Tillgänglig: <http://www.eskilstuna.se/>templates/Page574.aspx. (2004-10-06).
2. Konsthögskolans arkitekturskola (1994). *Försköna Eskilstuna estetiskt program för innerstaden.* Bok sammanställd till utställning på konstakademin, Stockholm, s. 22.
3. Eskilstuna kommunfastigheter (2003).*Our accommondation at Lagersberg* (Elektronisk). Tillgänglig: <http://www.eskilstuna-kfast.se/>pdf/utlstudentENG.pdf. (2004-11-03).
4. Eskilstuna museer (1995).*Konsten omkring oss i Eskilstuna kommun.*Eskilstuna, s. 6-8, 54.
5. Ibid.s. 6.

Centrala Eskilstuna

Steg I, övergripande stadsanalys

Space Syntax analys

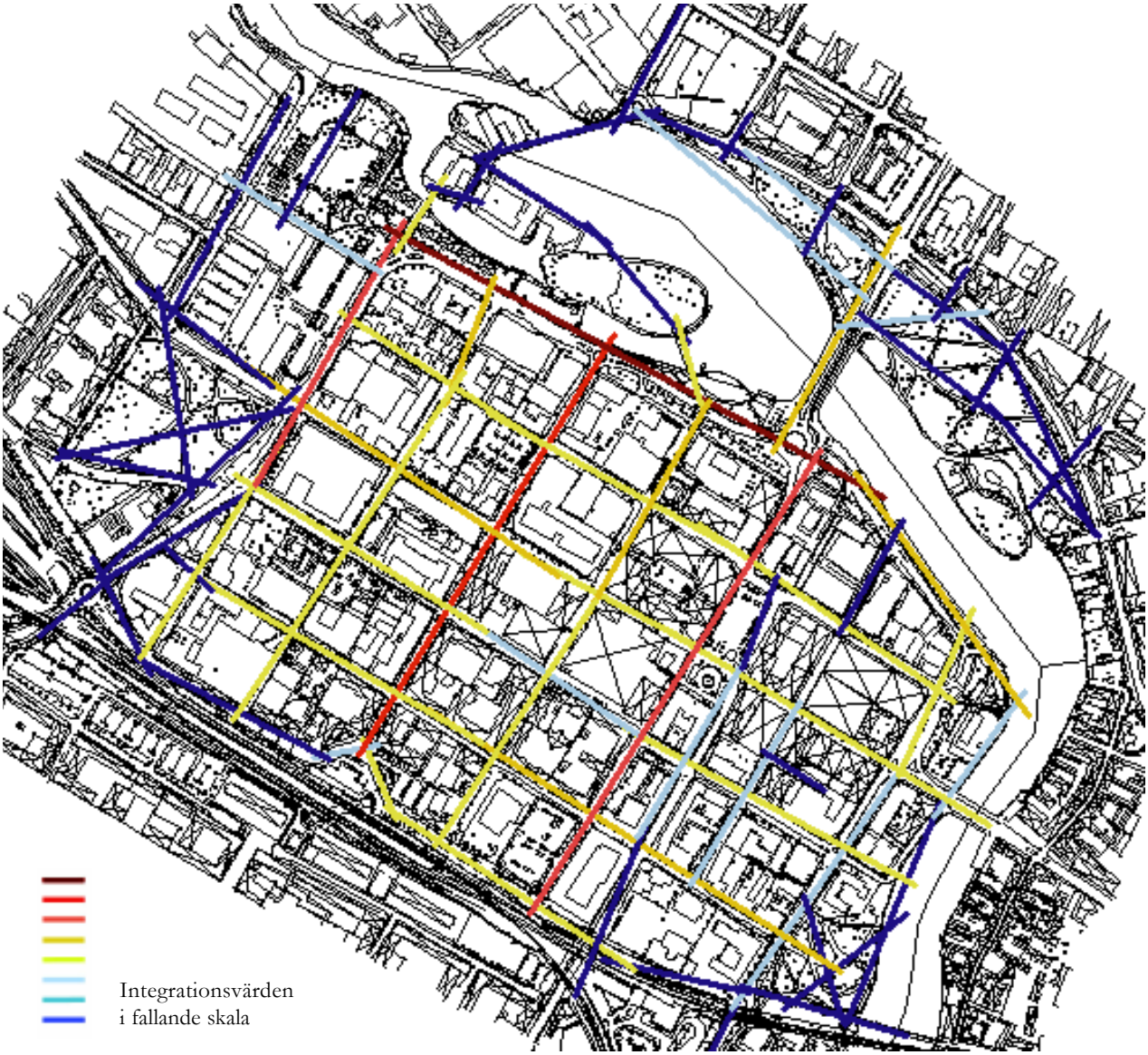

Space syntax analysen visar att Hamngatan (i norr), Norra Tullgatan, Drottninggatan och Alva Myrdalsgata (båda i nordsydlig riktning) är bland de mest integrerade gatorna i centrala Eskilatuna. Space syntax analysen visar att stadskärnans sydöstra delar (skolkvarteren) samt dess sydvästra delar (fristadskvarteren) är trots sin centrala placering mindre integrerade med citykärnan. Dessa delar upplevs också av sina invånare som isolerade och avgränsade.

Figure- ground teori

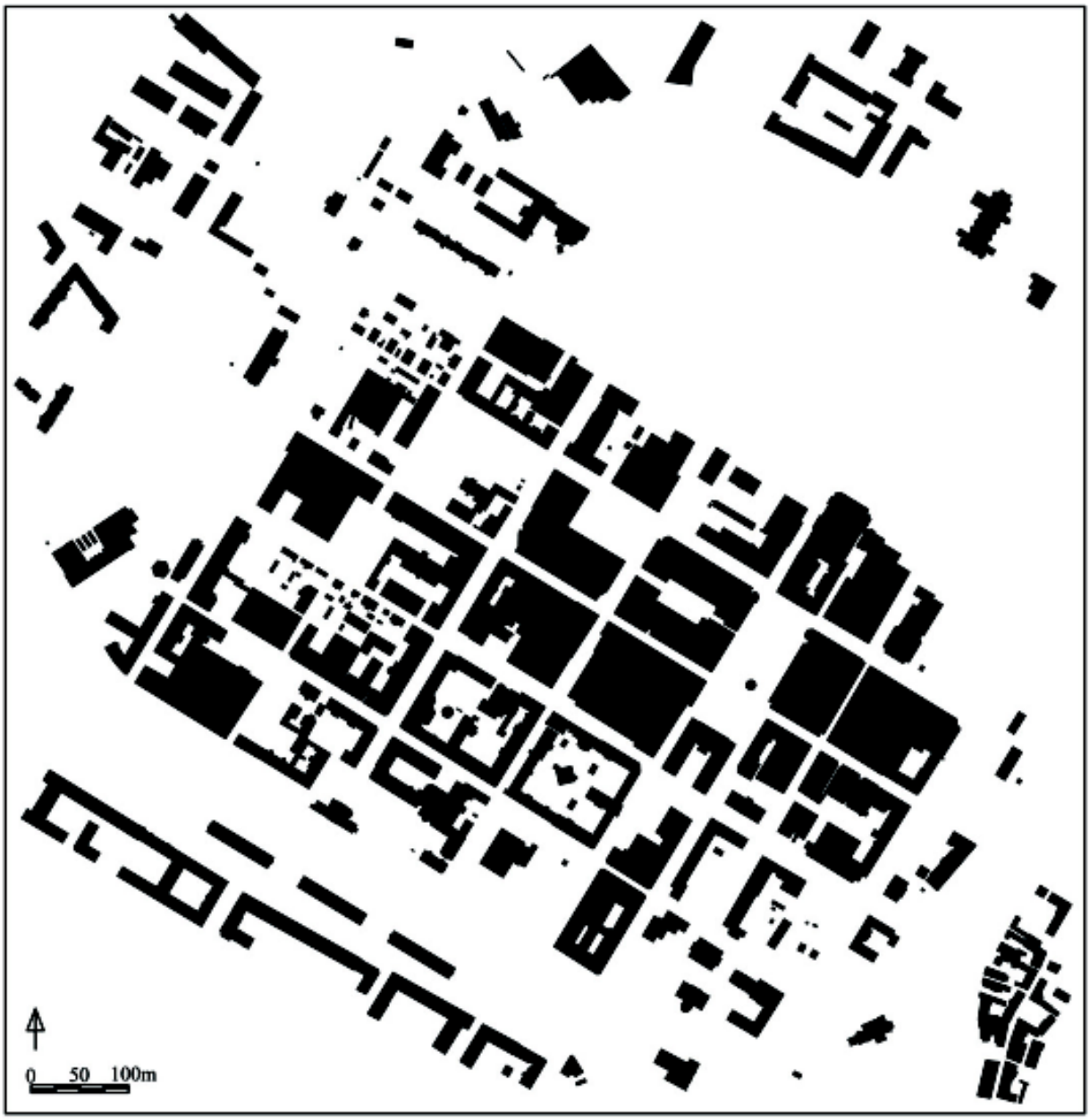

Figure- ground teorin över centrala Eskilstuna visar på ett enkelt, men lättvisualiserat sätt, de olika kvarterens karaktär. Skillnaden mellan stadens slutna affärskvarter och de mer organiska fristadskvarteren blir väldigt tydligt, samtidigt som stadens lucktomter och platser utmärker sig.

Stadens primära element

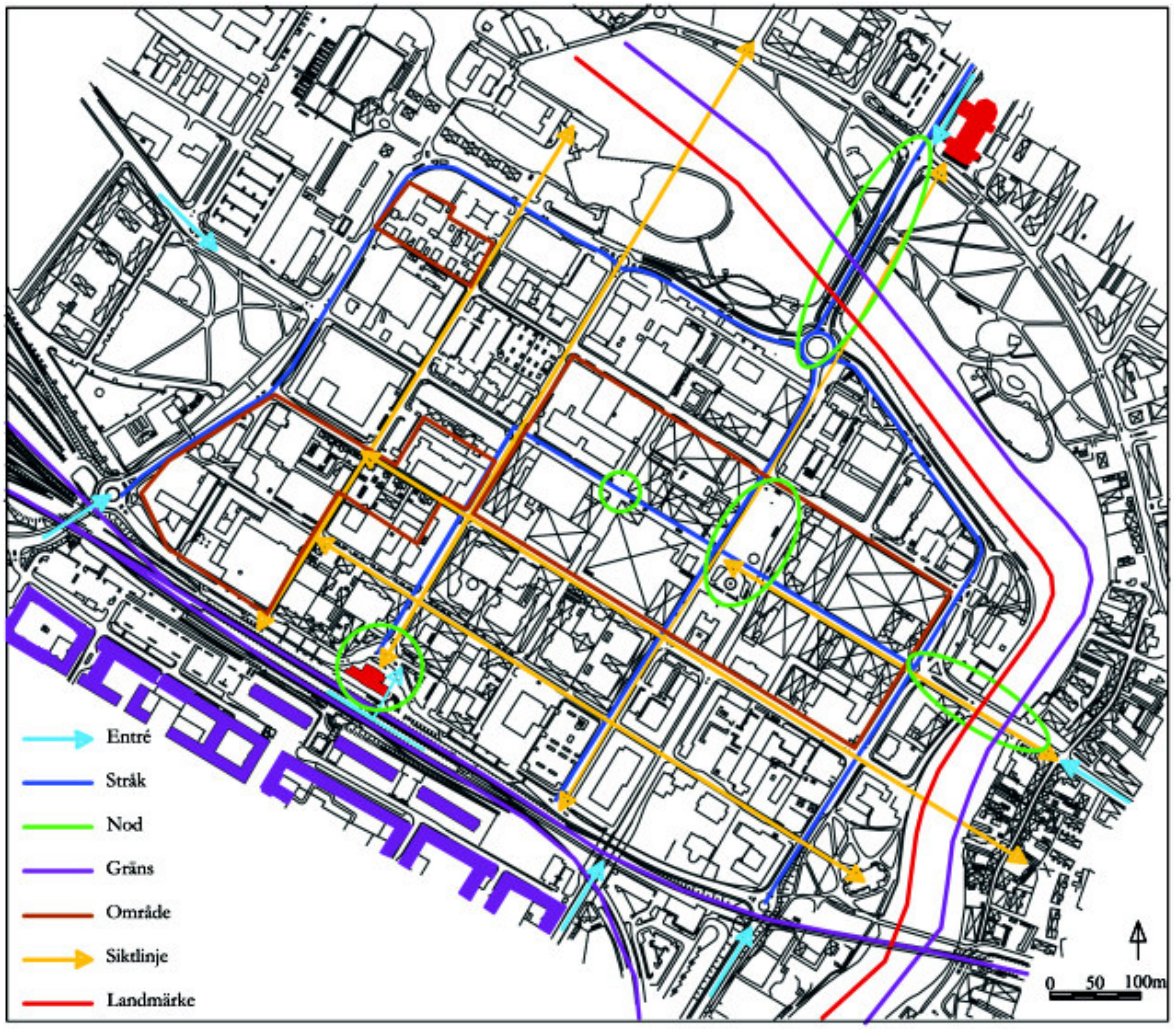

Entré

Centrala Eskilstuna har ett par självklara entréer där trafiken sammanförs i punkter in mot den centrala ringleden. Eskilstunas ringled och dess entréer är avsedda för så väl motortrafik som för gång- och cykeltrafik. Eskilstunas ringled består av Kyrkogatan, Hamngatan, Tullgatan och Västermarksgatan. I norr och öster samlas stora trafikmängder vid de broar som för trafikanterna över Eskilstunaån och in mot centrala staden.

Nod

Eskilstunas mest centrala punkt och samlingsplats är Stortorget. Torget är en viktig knutpunkt för busstrafiken, har kontakt med gågatan (Kungsgatan) och används som mötesplats, torgplats och uppehållsplats. Andra noder i Eskilstuna är där stadens viktigaste gångstråk Kungsgatan korsar Kriebensgatan, Nybroplan och korsningen Kungsgatan/Kyrkogatan. En självklar nod i Eskilstuna är även stationshuset som är centralt placerad i staden, en fond till Drottninggatans siktlinje och en enkelt definierad nod för stadens invånare.

Stråk
Eskilstuna har vissa självklara stråk, som i enighet med den ursprungliga stadsplanen, fortfarande är markanta i stadsmönstret. Dessa huvudsakliga stråk är Kungsgatan, södra delen av Drottninggatan, Alva Myrdals gata och Nygatan. Ringleden runt om centrala Eskilstuna, Kyrkogatan, Hamngatan, Tullgatan är också ett huvudsakligt stråk.

Landmärke
Det mest utmärkande landmärket i Eskilstuna är Klosterkyrkan, som med sina två torn är synlig från stora delar av staden. Ett annat viktigt landmärke är Eskilstunaån med dess tre broar, vilka formar Eskilstuna och hjälper sina invånare att orientera sig. Stationshuset är även den ett landmärke, trots att den inte är så markant i stadsbilden, men den utgör dock en orienteringspunkt för invånarna.

Gräns
Den mest markanta gränsen i Eskilstuna är ån som sträcker sig som en bred barriär och dess broar är de enda slussar som tar trafikanterna över gränsen. Även järnvägen utgör en konstant gräns och barriär för Eskilstunas centrala delar. Bakom järnvägen ligger bostadsområdet Nyfors. Bostadsområdets höga skivhus bildar en mur, en rygg för staden och utgör därför en visuell gräns.

Område
Ett markant område inom centrala Eskilstuna är de gamla industrikvarter, som finns välbevarade i de västligaste delarna av staden. Området är utmärkande då det har en stor andel röda tegelfasader samt har så kallade fristadskvarter med låg träbebyggelse. Ett annat område i staden är Rademachesmedjornas låga, röda träbebyggelse i stadens nordöstra delar. Området kring Kungsgatan utgör även ett område då det mestadels består av byggnader med försäljning. Byggnaderna har inget direkt samstämmigt formspråk (förutom att flera av dem är större affärskomplex i slutna kvarter) men har en övergripande karaktär som shoppingstråk och är det område som av invånare oftast klassas som centrum av centrala Eskilstuna.

Siktlinje
Eskilstuna är en rutnätsstad och därför har staden många siktlinjer längs sina raka gator. Därför anges endast de siktlinjer som är mest markanta i stadsstrukturen eller som har en ordentlig fond. Den mest påtagliga siktlinjen är den som sträcker sig från Västermarksgatan längs Alva Myrdals gata och vidare till Klosters kyrka som utgör en mycket markant fond. Övriga siktlinjer sträcker sig längs Drottninggatan, Bruksgatan, Smedjegatan och längs Nygatan där Mälarsjukhuset utgör en hög och markant fond. Eskilstunas gågata, Kungsgatan har förlorat sin markanta siktlinje och prakt som den ursprungliga stadsplanen tillskrev denna gata. I dag skymmer planteringar, variationer i fasadliven, armaturer och träd sikten längs gatan. Siktlinjen är därför bruten på flera ställen och är enbart markant i öster.

Steg II, rumsinventering, Centrala Eskilstuna

Kartan visar de samtliga inventerade rummen i centrala Eskilstuna. Avgränsningen av centrala Eskilstuna har gjorts utifrån Eskilstuna åns sträckning, centrala ringleden och dess infarter samt järnvägen.

1. Passagen Smedjegatan (mellan Alva Myrdals gata och Gymnastikgatan)

Det geografiska rummet
Detta rum består av en gång- och cykel passage mellan två kommunala byggnader och passagen knyter samman Alva Myrdals gata och Gymnastikgatan. Rummet är platt och rakt.

Var rummet är placerat i staden
Passagen kan ses som en transportlänk för gång- och cykeltrafik från skolområdet i öster samt för trafik söder om centrala Eskilstuna. Rummet är väl integrerat och ligger intill Alva Myrdals gata som är en primär *länk* som har ett högt värde enligt *space syntax* analysen. Rummet kan klassas om en slags port mot innerstaden och ingår i den primära *siktlinje* som sträcker sig längs Smedjegatan.

Rummets avgränsning
Rummet avgränsas genom *gränser* i form av de två omgivande fasadernas höga väggar vilket ger rummet en enkel och avlång form. Kortsidorna av rummet avgränsas med en tänkt visuell linje mellan husens hörn.

Det funktionella rummet
Rummets struktur
Rummet är en *linje.*

Rummets användning och entréer
I rummet är det mycket rörelse, då passagen enbart är till för transport och inte vistelse. Entré till rummet sker på långsidorna.

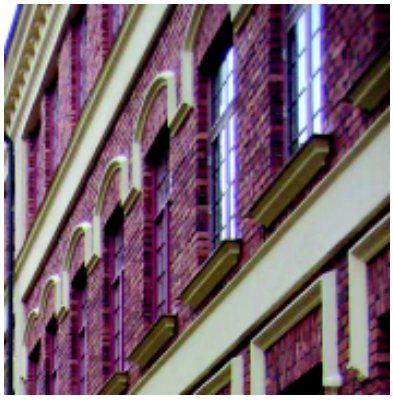

Det estetiska och arkitektoniska rummet
Bebyggelsen och rummet
Bebyggelsen möter rummet markant, rakt och högt. Byggnaderna har mellan 3-4 våningar i tegel och vänder sig från rummet med relativt avvisande och slutna fasader då de inte har entréer mot rummet.

Rummets innehåll
Rummet har inga sittmöjligheter, har ingen möbleringszon, utan utgörs till fullo av gång- och cykelstråket. På gångvägen är markbeläggning av betongplattor och på cykelvägen asfalt.

Det upplevda rummet
Rummet upplevs som smalt, djupt och relativt stängt vilket kan ses på *figure- ground* teorins karta. Rummet är högt och blir därför relativt mörkt. Rummet är inte inbjudande, heller inte avvisande då trafikanten ska sugas vidare in i staden. Från passagen har trafikanterna goda siktmöjligheter längs Smedjegatans raka sträckning och *siktlinje.* Därmed upplevs rummet ha en god kontakt med den övriga stadsstrukturen.

Konst
Rummet kan upplevas som tomt men har dock en charm med sina skarpa och höga linjer. Konst kan med fördel placeras högt i rummet (mellan fasader) för att förtydliga rummets höjd och bilda ett tak. Konst i detta rum skulle kunna bli ett överraskningsmoment både för människor i rummet och för de som passerar utanför, likt Gordon Cullens tankar om stadens överraskningsmoment. Rummet är frekvent använt och väl integrerat i staden samt ingår i en primär *siktlinje* vilket betyder att konst i detta rum skulle kunna betraktas av många och från långt håll. Konst bör dock inte placeras så att de stör eller kan innebära fara för cyklister och gångtrafikanter.

2. Södra Gymnastikgatan

Det geografiska rummet
Detta avlånga trafikrum, med både bil-, gång- och cykeltrafik, är relativt flackt och leder trafiken under järnvägsbron och in mot Nygatan och centrala Eskilstuna.

Rummets placering i staden
Rummets ligger intill en primär *entré* till staden och har en stor betydelse som infart och passage från söder för alla trafikslag. Trots sin placering har rummet och södra Gymnastikgatan enligt *space syntax* analysen ett lågt integrationsvärde.

Rummets avgränsning
Rummet avgränsas av både *gräns* och *fokus*. Längs gatans långsidor avgränsas rummet av omgivande byggnaders fasader som alla ligger tätt intill vägen. Rummets avgränsas i söder av järnvägsbron som också är en fokuseringspunkt för hela rummet. I norr avgränsas rummet med *fokus*, då man anar att man närmar sig Fristadstorget och en öppning i stadsstrukturen. Som ett svagt tak till rummet finns belysningsarmatur på vajrar.

Det funktionella rummet
Rummets struktur
Rummet är en blandning mellan *linje* och *gren* då den enda tvärgata som möter Gymnastikgatan på denna stäcka är en gång och cykelväg samt infarten till skolområdet.

Rummets användning och entréer
Rummet är en transportled för samtliga trafikslag. Entréer till rummet sker på kortsidor samt i mitten av rummet för gång och cykeltrafikanter.

Det estetiska och arkitektoniska rummet
Bebyggelsen och rummet
Byggnaderna har ett varierat formyttryck och ålder och har både puts och tegelfasader. Fasaderna som omsluter rummet är slutna och har höga socklar utan låga fönster. Inga butiker finns i gatuplan och kontakten mellan byggnad och gata är dålig.

Rummets innehåll
Rummets golv är av betongsten på gc-vägen och asfalt på biltrafikleden. Inga bänkar eller annan gestaltning finns i rummet.

Det upplevda rummet
Rummet upplevs som avlångt och relativt avvisande då det betraktas som en sluss till något som ligger utanför rummet. Längs rummet sträcker sig en sekundär siktlinje och fokuseringspunkten ligger på järnvägsbron. Rummet har en hög puls och har en offentlig karaktär.

Konst
Rummet sänder ut signaler om att vara en motortrafikled mer än en infartsled till innerstaden, vilket leder till höga hastigheter. Rummets avvikande fasader gör att det även känns lite försummat på estetisk tanke. Konst kan med fördel placeras på tomma fasader som finns längs rummets väggar (Samtliga fastigheter är kommunalägda) Konst kan också placeras för att smalna av rummet, mellan trottoar och vägbana vilket kan bilda nya fokuseringspunkter och sänka hastigheterna. Konst kan även placeras för att ytterligare markera *entrén* mot innerstaden. Konsten som tillförs bör även beakta de olika trafikslagen som använder rummet.

3. Smedjegatan mellan S:t Eskilskolan och Västra Folkskolan

Det geografiska rummet
Detta rum består av en öppen och bred gata som leder från Gymnastikgatan och fram till skolområdet. Gatan har mycket begränsad trafik och hela gatuutrymmet används av gångtrafikanter, trots att det finns trottoar på båda sidorna om vägen. Rummet är relativt platt, med något förhöjda trottoarer. I kontakt med rummet ligger en bilparkering och ett uppehållsrum

Rummets placering i staden
Rummet är relativt avskärmat från övrigt gatunät i staden, då gatan är en återvändsgata för bilar, men har ändå en relativt hög integration enligt *space syntax* analysen. För cyklister och gående har rummet en betydelse som passage då trafikflödena från östra delarna (från Kyrkobron) av staden passerar rummet in mot centrum.

Rummets avgränsning
Rummet avgränsas genom *gränser* som består av byggnadskropparna mot gatan (i norr och söder). Detta förstärks ytterligare av häckar, staket och välvuxna högre träd som avgränsar rummet mot de öppna skolgårdarna och parkeringarna.

Det funktionella rummet
Rummets struktur
Rummet är en *linje* och även till viss del en *öppen gata* men har sin viktigaste betydelse som *målgata*, då det är en återvändsgata med enbart skolbyggnader.

Rummets användning och entréer
Rummet har många "spontana" entréer och uppehållsplatser längs sin sträckning. På grund av den begränsade trafiken använder skolungdomarna hela gatuutrymmet för vistelse, som en förlängning av skolgården.

Det estetiska och arkitektoniska rummet
Bebyggelsen och rummet
Byggnaderna möter gatan och rummet väldigt varierande, då S:t Eskils skolans huvudbyggnad (sydöstra byggnaden) vänder sig mot rummet, medan andra byggnader har lastkaj och baksida mot rummet. Byggnaderna har ett varierat formyttryck och ålder. I kontakt med rummet står också kvarterets parkeringsplats (rummets nordvästra hörn), vilket möter rummet med ett staket. Fasaderna visar också en viss slutenhet, då fönster och socklar sitter högt. De markanta träden formar rummet mjukt och bra.

Rummets innehåll
Rummet har en uppsjö av cykelställ och spontant parkerade cyklar och ett antal markerande högre träd. Inga sittplatser finns i rummet, men skolungdomarna använder sekundära sittplatser.

Det upplevda rummet
Rummet kan, av en utomstående betraktare, nästan uppfattas som privat. Rummet inbjuder inte direkt till vistelse, men används ändå flitigt av skolungdomar.

Konst
Konst kan användas på flertalet ställen i detta rum, mellan trottoar och vägbana, mellan trottoar och omkringliggande skolgårdar eller parkering. Konsten kan med fördel anta en funktion genom att bidra till att smalna av rummet, förmedla kontakten till andra omkringliggande eller fungera som kombinerad sittplats. *Figure- ground* teorin visar ett ganska osammanhängande gaturum som genom konst kanske kan knytas samman och bilda en helhet?

Sjöblom 2005

4. S:t Eskils skolgård

Det geografiska rummet
Rummet består av en öppen, platt innergård mellan tre av S:t Eskils skolbyggnader. Rummet utgörs av en större asfalterad yta samt en fotbollsplan (i väst).

Rummets placering i staden
Rummet har ingen betydande relation till det omgivande stadsnätet, då det är avgränsat och inhägnat. Viss korsande trafik går över skolgården.

Rummets avgränsning
Rummet formas av *gränser* som utgörs av byggnadskroppar (i norr, öster och söder), smidesstaketet ut mot Smedjegatan (norr) samt järnvägsvallens grässluttning (i söder). Inom rummet bildas mindre rum, på grund av byggnadskropparnas placering och placerade träd.

Det funktionella rummet
Rummets struktur
Rummet är en blandning av *fält* och *plats,* då huvuden inte har sin entré mot rummet, men de andra två byggnaderna har det. Rummet är också delvis *kopplad* i sin form då rummet bildar olika delar på grund av byggnadernas placering.

Rummets användning och entréer
Huvudentréerna till rummet sker från Smedjegatan. Rummet är en stor öppen yta och används till viss del för vistelse, fotbollsplanen, men annars upplevs rummet mer som en yta för transport mellan de olika byggnaderna.

Det estetiska och arkitektoniska rummet
Bebyggelsen och rummet
Bebyggelsen, i form av stora putsade institutionsbyggnader, möter rummet på ett varierande sätt, med övervägande slutna fasader och höga fönsterliv. En del av byggnadernas entréer ligger mot gården.

Rummets innehåll
Rummet är ganska sparsmakat inrett och de kraftiga och markanta träden livar upp gården avsevärt. På en av fasaderna finns en mindre konstnärlig installation i tegel och på gården finns ett fåtal bänkar samt en återvinningsstation. Rummet har asfaltbeläggning och fotbollsplanen har grus.

Det upplevda rummet
Figure- ground teorin visar att rummet har en oregelbunden form och rummet upplevs som öppet med en viss slutenhet invid fasaderna. Rummet är inte direkt inbjudande och uppfattas som högt och brett.

Konst
Rummet har inget direkt liv, är lite stelt och därför skulle konst kunna placeras över allt i detta rum! Konsten skulle heller inte störa trafikflöden i detta rum, eftersom det bara är gångtrafikanter i rummet. Rummet har både mark- och fasadytor som kan utsmyckas. Konst i detta rum kunde också med fördel integreras med någon form av funktion. Konst i detta rum kan tillföra nya fokuseringspunkter och sammanbinda rummet till en helhet.

5. Fors kyrkopark

Det geografiska rummet
Forskyrkopark är en kuperad och varierande park med korsande gång- och cykelstigar. Parken ligger mellan Eskilstuna ån och Kyrkogatan och i parken ligger Fors kyrka samt dess församlingshem.

Rummets placering i staden
Parkens rum är en vikig passage i riktning mot stadsdelarna söder och öster, dock är integrationen låg. Rummet har också en betydelse i stadsstrukturen eftersom det finns relativt lite grönska i de centralaste delarna av Eskilstuna. Rummet ligger också intill en primär *entré* till staden samt i kontakt med Kyrkobron som är ett primärt *stråk*. Den primära *siktlinjen* längs Smedjegatan slutar i parken och har Fors kyrka som fond.

Rummets avgränsning
Rummet avgränsas i en blandning av *mönster*, parkens gräsytor och av *gräns*, omgivande vägar och Eskilstuna ån. Rummets väggar består av järnvägen uppe på sin bro (i söder), Kyrkogatan (i väster) och ån tillsammans med kyrkobyggnadens kropp (i öster).

Det funktionella rummet
Rummets struktur, användning och entréer
Rummet utgör en *oregelbunden plats* med en organisk form och med flertalet mindre *grenstigar* inom sig. Människor gör entré i rummet framför allt från kyrkobron eller från Smedjegatan och korsar snett över rummet. Människor använder rummet för framför allt transport och vistelse.

Det estetiska och arkitektoniska rummet
Bebyggelsen och rummet, rummets innehåll
Kyrkan fasad i ljus puts möter mjukt rummets form och har både port och fönster mot rummet men är ändå relativt sluten mot rummet på grund av fönstrens höjd. Församlingshemmet i rummets nordligaste kant har också sin entré och sina fönster mot rummet. Parken har grusstigar mellan gräsytorna och det finns gott om bänkar, armaturer och papperskorgar. Parken har en befintlig skulptur, *Sankt Eskil* av Sven Lundqvist.

Det upplevda rummet
Rummet upplevs som lågt och öppet samtidigt som de kraftiga träden i parken delar upp rummet i mindre enheter och bildar ett tak med sina kronor. Rummet är dagtid inbjudande till vistelse, men kan under de mörka timmarna på dygnet kännas lite avvisande. Forskyrka är fokuseringspunkten i rummet.

Konst
Parken är ett utomordentlig rum för placering av konst, då det är många människor som både passerar och vistas på platsen. Rummet ligger även intill primär entré till staden vilket konst skulle kunna förtydliga eller uppmärksamma. Kommunen äger större delen av parken (ej precis intill kyrkan) och rummet erbjuder också många flacka gräsytor där konstverken lätt kan bli synliga och tillgängliga. Gräsytan mellan församlingshemmet och ån är en bra plats för konst som skulle bli synbar för både förbipasserande i parken samt längs åns promenadstråk. Konst som placeras i rummet kan gärna vara låg för att inte förta det tak som trädkronorna bilar. Hela rummet skulle kunna bli en utmärkt skulpturpark för konst med koppling till religion. Konst i form av ljusinstallationer skulle även kunna förbättra rummets upplevelse på natten samt öka tryggheten. Dock är det viktigt att uppmärksamma den primära *siktlinjen* längs Smedjegatan som har Fors kyrka som fond. Konsten kan antingen vara ett tillägg i denna fond eller placeras utanför siktlinjens omfång.

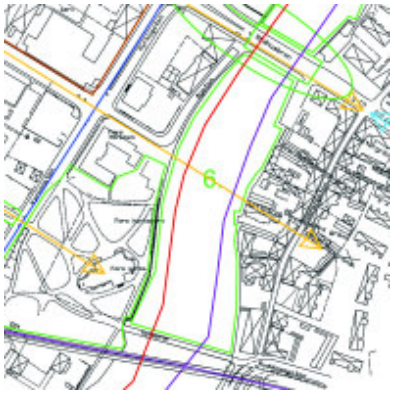

6. Eskilstuna ån mellan Kyrkobron och Rådhusbron

Det geografiska rummet
Rummet utgörs av Eskilstuna ån och dess intilliggande (väster om ån). Ån är på denna sträcka mellan 50 –100 meter bred och kontakten mellan gångbana och vattnet är relativt god på dess västra kant, då endast en stenmur eller ett staket skiljer dem åt (kommunalägd mark). Östra sidan av ån är inte tillgänglig för allmänheten då det ligger privatbostäder ända ner till vattnet.

Rummets placering i staden
Rummets båda broar (Rådhusbron och Kyrkobron) är viktiga *noder* i stadens struktur och ån själv utgör både en primär *gräns* och ett *landmärke*. Gångvägen längs dess västra kant har ingen större betydelse eller integration i stadens trafiknät men är dock ett populärt promenadstråk längs ån.

Rummets avgränsning
Rummet avgränsas av *gränser* som utgörs av de fasader som finns på åns båda sidor. Rummet avgränsas i norr av Rådhusbron och i söder av Kyrkobron som båda blir en visuell avskärmning av åns fortsatta rörelse i landskapet. Ån kan också ses som ett avbrott i stadens övergripande *mönster*, då den skär i Eskilstunas raka rutnätskvarter och påverkar stadens form.

Det funktionella rummet
Rummets struktur
På grund av åns sträckning formar rummets struktur en *linje* samtidigt som åns dominans i stadslandskapet gör att den får en dignitet som liknar en *kopplad plats*. Gång- och bilvägen längs åns, Ågatan utgör i rummet en *kam*.

Rummets användning och entréer
Rummet används för transport och promenad längs västra kanten. Entré till rummet sker via de båda broarna samt från korsande gator från centrum.

Det estetiska och arkitektoniska rummet
Bebyggelsen och rummet
Byggnaderna som möter rummet skiljer sig markant mellan västra och östra sidan av ån. På östra sidan ligger bebyggelsen tätt intill ån och består av låg träbebyggelse i två/tre våningar. Bebyggelsen på västra sidan är mellan fem till sex våningar hög och har pust- eller tegelfasader.

Rummets innehåll
Rummet har inga direkta "ting" placerade och vägarna i rummet har asfaltsbeläggning.

Det upplevda rummet
Rummet är öppet, offentlig och inbjuder till att komma närmare och betrakta åns vatten då den ligger på en annan nivå. Rummet upplevs som brett, långt, lugn och långsam, då stadens biltrafik inte är så påtaglig just här. Broarna samt till viss del även Forskyrka fungerar som fokuseringspunkter i rummet. *Siktlinjen* som går längs Nygatan avslutas i åns östra bebyggelse.

Konst
Konst i ån skulle markera ytterligare det som idag verkligen utgör Eskilstuna, nämligen ån! Vattenkonst i alla dess former är möjlig, eftersom ån i dag inte används i någon större utsträckning för båttrafik. I kommunens fördjupade Översiktsplan[1] står att kommunen vill ta tillvara åns attraktionskraft och öppna staden mot ån genom att skapa en å- promenad och verka för att attraktionspunkter skapas i anslutning till ån. Att placera konst i Nygatans primära *siktlinje* och därmed bli en fond är även en bra placering för en gestaltning i vattnet. Även kanterna längs ån skulle vara möjliga platser för konst samt på broarna som utgör rummets blickfång.

7. Rådhusbron

Det geografiska rummet
Rummet består av bron mellan Kyrkogatan och Kungsvägen. Rådhusbron lutar svagt upp mot Rådhustorget och består av både bil-, cykel-, och gångväg.

Rummets placering i staden
Rummet utgör en *nod* i stadslandskapet och ligger precis intill en primär *entré* till innerstaden. Bron är även en länk över Eskilstuna ån som utgör en *gräns* samtidigt som den är ett *landmärke*. Längs bron går även en primär *siktlinje* och bron är enligt *space syntax* analysen väl integrerad i stadens gatunät.

Rummets avgränsning
Rummet avgränsas av *gränser* i form av staket längs Rådhusbrons sidor och en visuell linje där bron övergår till att vara gata på fast mark. Rummet är också uppdelat i mindre rum, då räcket mellan gång- och cykelbanan vid brons norra kant delar bron i två.

Det funktionella rummet
Rummets struktur
Rummet är en *linje*.

Rummets användning och entréer
Rummets entréer ligger på kortsidorna och människor rör sig längs bron för transport och till viss del även för fiske!

Det estetiska och arkitektoniska rummet
Bebyggelsen och rummet, rummets innehåll
Ingen bebyggelse möter bron direkt, utan det är enbart Eskilstuna ån som omger rummet. Rummet har inga sittmöjligheter och har en gatubeläggning av betongsten på gångvägen och asfalt på bil- och cykelvägen.

Det upplevda rummet
Rummet upplevs som mycket öppet, avlångt och ligger på en högre nivå än det omgivande landskapet. Rummet följer *siktlinjen* längs Kungsgatan och upplevs som mycket offentlig. Rummet upplevs även vara i fokus från stora omgivande områden.

Konst
Rådhusbron är ett utmärkt rum för att placera konst, då den ingår i en lång *siktlinje* och utgör en *entré* till centrala staden. Bron tillsammans med en gestaltning skulle därför kunna förstärka entrén och med fördel forma en port. Konsten kan också förtydliga brons sidor, förstärka rummets upplevelse samtidigt som siktlinjen behålls. Konst kan placeras under bron eller på sidorna, vilket syns från stora områden längs åns. Konsten kan vara tillfällig eller permanent. Under våren 2005 ska även Rådhustorget intill bron byggas om, med anledning av att biltrafikanterna kör för fort över gatstensbeläggningen så att boende i området störs av buller. Att inkludera Rådhusbron i detta projekt vore önskvärt och kanske kan man med hjälpa av konsten och en portbildning sänka bilarnas hastighet? En sådan gestaltning i form av en portmarkering skulle gå hand i hand med kommunens kvalitetsprogram som önskar just portmarkeringar vid infarterna till gatunätet vid stadens centrumring.[2]

8. Smörtorget

Det geografiska rummet
Rummet består av Smörparken som ligger precis nordväst om Rådhusbron. Parken består av två delar, en grön parkdel ner mot ån (i öster) och en mer torgliknande del med betongplattor (i väst). Ingen biltrafik är tillåten i rummet och norr om rummet ligger Kyrkans hus.

Rummets placering i staden
Rummet är placerat precis intill det primära *stråket* och *siktlinjen* längs Kungsgatan och *noden* i korsningen Kyrkogatan och Rådhusbron. Rummet har dock ingen större betydelse i stadsnätet, utan utgör till största delen en passage som gång och cykeltrafikanter genar över. Rummet ligger precis intill Eskilstuna ån som både utgör en *gräns* och *landmärke*.

Rummets avgränsning
Rummet avgränsas av både *mönster* och *gräns* som utgörs av en rad rönnar samt en avvikande markbeläggning. Östra och västra delarna av rummet avgränsas från varandra med en låg häck.

Det funktionella rummet
Rummets struktur
Rummet är en blandning av *fält* och *plats*, eftersom det intilliggande kyrkans hus inte vänder sin fasad mot rummet och att rummet delvis ligger intill en avvisande trafikled.

Rummets användning och entréer
Entrén till rummet sker i norr och söder, ifrån Kyrkogatan och längs rummets södra gräns längs Rådhusbron. Rummets västra del, intill trafikleden, används mestadels som en passage för gång- och cykeltrafik. Den östra delen av rummet används för vistelse, då det är mer utformat som en park.

Det estetiska och arkitektoniska rummet
Bebyggelsen och rummet
Kyrkans hus har en vacker tegelfasad som dock är relativ sluten mot rummet, och har sin entré mot väster.

Rummets innehåll
Rummets västa del har en markbeläggning av betongplattor, kantad med rönnbärsträd och med en fontän/skulptur i mitten (*Kvinnan med ymnighetshorn*, Okänd konstnär). Den östra delen av rummen består av en park med bänkar och grönska. Här står också ett konstverk *Dansen* av Carl Eldh.

Det upplevda rummet
Den västra delen av rummet upplevs som en öppen och tom yta. Torget har tidigare haft torghandel, därav namnet Smörtorget. Den östra delen av rummet känns mer avgränsat och mer privat. Fokuseringspunkterna i rummet är Kyrkans hus samt rummets statyer och vida utblickarna som finns över ån.

Konst
De befintliga statyerna är i dag relativt undangömd intill en stort och stökigt trafikapparat som omger rummet. Under hösten 2004 påbörjades ett arbete med att förändra den östra delen av rummet, parkdelen. Förändringen av rummet betyder att parken höjs upp en aning och görs mer övergreppbar, då den idag känns undanskymd och drar till sig en viss typ av sociala grupper. Både delarna av rummet kan med fördel förses med mer konst, gärna sammanhängande med konst på Rådhusbron (se föregående rum). Konsten i rummet kan med fördel vara stor, hög och markant så att även biltrafikanter uppmärksammar dessa från omgivande vägar.

9. Liten allé i Smörparken

Det geografiska rummet
Rummet utgörs av två rader av ett tiotal träd som bildar en alléliknande passage för gång- och cykeltrafik intill Kyrkans hus och Kyrkogatan. På sidan om gc-vägen finns flacka gräsytor.

Rummets placering i staden
Rummet är placerat intill stadens ringled för motorfordon (kyrkogatan) som också är ett primärt *stråk* och väl integrerat enligt *space syntax* analysen. Rummet i sig har ingen större betydelse än som passage för gång- och cykeltrafikanter.

Rummets avgränsning
Rummet skapas genom *gränser* som i första hand utgörs av de höga träden som står längs gc-vägen. Rummet kan sägas ha en yttre *gräns* längs en tänkt linje längs Kyrkans hus (i öster) samt Kyrkogatan (i väster).

Det funktionella rummet
Rummets struktur
Rummets struktur kan klassas som en blandning mellan *linje* och *kopplat fält* eller *plats*, då det enbart utgör en väg för transport men som ändå upplevs ha en stark rumsbildning.

Rummets användning och entréer
Människor använder inte rummet för uppehåll, utan i huvudsak för transport genom rummet. Människor anländer rummet från gång- och cykelvägen eller från de intilliggande husen (från öst).

Det estetiska och arkitektoniska rummet
Bebyggelsen och rummet
Husen intill allén möter inte direkt rummet, utan det är träden som formar rummets väggar. Bebyggelsen i angränsning till rummet, på andra sidan Kyrkogatan har till viss del fönster och portar mot rummet och det har även bebyggelsen öster om rummet, kyrkans hus i tegel.

Rummets innehåll
Rummet är enkelt och består enbart av den asfalterade gång- och cykelvägens samt de gräsbeklädda ytorna intill.

Det upplevda rummet
Rummet uppfattas som relativt slutet, avlångt, högt och trångt då det ligger mellan trafikleden och Kyrkans hus. Rummet har goda siktlinjer över ån och den dominanta Klosters kyrka utgör en markant fokuseringspunkt.

Konst
De tomma gräsytor öster om gc-vägen kan användas för placering av konst och därmed bilda ett överraskningsmoment för gång- och cykeltrafikanter. Placeringen är också fördelaktig då en gestaltning även skulle bli synlig för biltrafiken som åker förbi rummet. Konst i form av större ljusinstallationer som kan ge speglingar i Eskilstuna ån är även att föredra. Konsten kan hjälpa till att förtydliga de väggar och de tak som träden bildar i rummet.

10. Eskilstuna ån och östra Stadsparken

Det geografiska rummet
Rummet omfattar ån, östra Stadsparken, och dess strandkant mellan Hamngatan och Strandgatan. Ån är ca 100 meter bred vid denna del och Stadsparken har här sitt bredaste omfång.

Rummets placering i staden
Rummets omgivande broar, Rådhusbron och Nybron är primära *noder* i stadens struktur och ån själv utgör en *gräns* samt ett *landmärke*. Hamngatan som sträcker sig längs åns södra kant är ett primärt *stråk* i stadens trafiknät. Stadsparken har enbart gång- och cykeltrafik inom sig och utgör en viktig passage vidare mot Nybron och centrala staden. *Space Syntax* analysen visar att Hamngatan och Nybron är väl integrerade medan Strandgatan är mindre integrerad i staden.

Rummets avgränsning
Rummet formas av både *gränser* och *mönster*. Rummets *gränser* utgörs av byggnaderna utefter Hamngatan och Strandgatan samt de två broar som utgör yttre gränser för rummet. Ån och Stadsparken kan sägas utgöra ett rum i rummet i form av *mönster*, då de har en avvikande markbeläggning från det övriga rummet. Ån som helhet kan också ses som ett avbrott i stadens övergripande *mönster*, då den skär i Eskilstunas raka rutnätskvarter och bidrar till att skapa stadens form.

Det funktionella rummet
Rummets struktur
Ån kan betraktas som en *linje*, Hamngatan som en *kam*. Tillsammans med strandpromenaden och Stadsparken bildar rummet en *kopplad plats*.

Rummets användning och entréer
Hamngatan används huvudsakligen för transport för alla trafikslag. Den nyombyggda strandpromenaden på åns södra kant och Stadsparken används både för transport och för vistelse. Stadsparken har en stor betydelse som centralt rekreationsstråk i Eskilstuna. Entréer till rummet sker nästintill från alla riktningar.

Det estetiska och arkitektoniska rummet
Bebyggelsen och rummet
Bebyggelsen längs Hamngatan är i tre till sex våningar och möter rummet skarpt. En stor del av fasaderna är avvisande och har en karaktär av baksida, bortsätt från Stadshotellets entré som ligger mot Hamngatan. Byggnaderna längs Strandgatan är i tre till sex våningar och möter Stadsparken öppet, då fasaderna ofta är vända mot parken och vissa ha även försäljning i bottenvåningen.

Rummets innehåll
Längs Hamngatan finns det få sittplatser och de som finns är i huvudsak sekundära. Gott om sittplatser, mindre gångstigar, planteringar och träd finns dock i Stadsparken. I Stadsparken finns en befintlig gestaltning, Carl Milles staty *Guds hand*. Gång- och cykelvägen längs Hamngatan har en markbeläggning av asfalt och gatsten samt trä på promenadbryggan längs ån. Stadsparken har packat grus eller asfalts på sina gc-vägar mellan gräsytorna.

Det upplevda rummet
Rummet upplevs som öppet, långt och brett vid ån och Hamngatan men mer stängd och avgränsat i Stadsparken. Längs ån finns markanta siktlinjer och Klosters kyrka och Nybron utgör fokuseringspunkter i rummet. Den markanta Klosters kyrka, som är ett primärt *landmärke*, är dominant i rummet.

Konst

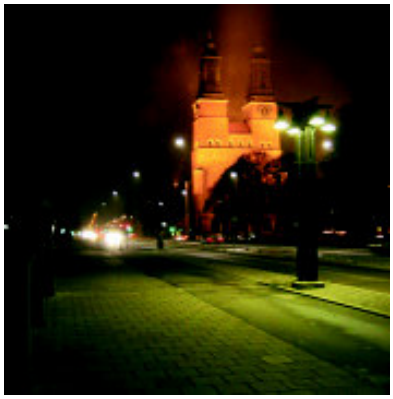

Vattenkonst i alla dess former kan användas i ån, eftersom den i dag inte används för båttrafik i någon större utsträckning. I kommunens fördjupade Översiktsplan står att kommunen vill ta tillvara åns attraktionskraft och öppna staden mot ån genom att skapa en å- promenad och verka för att attraktionspunkter skapas i anslutning till ån.[3] Konst skulle kunna var en del av detta mål. Även kanterna längs ån skulle vara möjliga platser för placering av en gestaltning. Konsten som placeras i ån kan med fördel vara utformad så att den syns och väcker nyfikenhet från ett längre avstånd, samtidigt som den visar detaljer för den som studerar den på närmare håll. Även rummets blickfång, Nybron och Rådhusbron skulle vara utmärkta ytor för att hänga installationer som drar till sig uppmärksamhet från det öppna vattenrummet (ser rum nr 7). En installation på bron i form av en portmarkering skulle även det gå hand i hand med kommunens kvalitetsprogram som önskar just portmarkeringar vid infarterna till gatunätet vid centrumringen.[4] Det är även en fördel att placera konst på ett klassikt ställe som i Stadsparken då den blir lättillgänglig för de flesta och kan ses av många. I Stadsparken finns det även gott om plats och rymliga ytor att placera konst som behöver utrymme och rymd omkring sig.

11. Stadshusets innergård

Det geografiska rummet
Stadshusets byggnadskropp bildar en innergård som öppnar sig mot Nygatan. Rummet sluttar svagt upp mot norr och gården är indelat i två avsatser, en parkdel närmast Nygatan och en del med parkeringsplatser intill huset. Rummet är tillgängligt med bil (längs västra fasaden) samt för gångtrafikanter (längs östra fasaden).

Rummets placering i staden
Rummet ligger centralt i staden, men är avgränsat och har ingen kontakt med den väl trafikerade och integrerade Nygatan. Rummet har därför ingen betydelse i stadsstrukturen, dock går det en gångväg precis söder om rummet.

Rummets avgränsning
Rummet formas av *gränser* i form av Stadshusets tre väggar (norr, väst och öst) samt av en häck, gångväg och Nygatan (i söder).

Det funktionella rummet
Rummets struktur
Rummet är tydligt avgränsat och utgör ett *likriktat fält.*

Rummets användning och entréer
Rummet nyttjas i huvudsak för anställda i Stadshuset som använder rummet för parkering och passage in till huset. Rummet består av en park med en fontän och planteringar närmast Nygatan och av en parkering på en upphöjd avsats närmast entrén till huset. Entré till rummet sker från Nygatan för både bil och gångtrafik. Trots att rummet delvis består av en park, används rummet mestadels för passage.

Det estetiska och arkitektoniska rummet
Bebyggelsen och rummet
Den omslutande byggnaden upplevs som mycket hög då den med sina fyra våningar i ljus puts möter det trånga rummet. Fasaderna upplevs som delvis stängda, trots att det finns entréer och fönster, samt ett klocktorn mot rummet.

Rummets innehåll
Rummet har både fontän, träd och planteringar men inga sittplatser (åtminstone inte vinter tid när rummet inventerades).

Det upplevda rummet
Rummet upplevs som tydligt avgränsat, högt, inbjudande, delvis stängt och privat, då det är många fönster som vänder sig mot gården. Rummets fokuseringspunkt ligger på klocktornet (i norr).

Konst
Rummet utgör ett väldigt speciellt och tydligt rum, eftersom det är väl och högt avgränsat. Rummet har i dag en befintlig gestaltning (en låga fontän), men rummet har stor potential att erbjuda installationer som är stora och utrymmeskrävande, då rummet idag inte har någon betydande användning. En gestaltning kan med fördel placeras hängande mellan fasaderna, på marken eller på fasaden. En konstnärlig gestaltning i rummet skulle berika innergården för både de som arbetar i lokalen (ser gestaltningen genom sina fönster mot gården) samt de som passerar utanför rummet och får en överraskande konstupplevelse!

12. Passagen mellan Smedjegatan och Nygatan

Det geografiska rummet
Rummet utgörs av en gångpassage mellan Smedjegatan och Nygatan inne på Västra Folkskolans och S:t Eskils skolans innergård. I innergårdens sydvästra del finns en större parkeringsplats och ett gångstråk samt uppehållsrum längs rummet östra långsida.

Rummets placering i staden
Rummet är under dagtid en viktig passage för skolelever mellan skolområdet och centrum. Rummet har ingen betydelse i stadsstrukturen och har ett låg integrationsvärde, då det är avskilt från såväl andra gång och cykelstråk samt från biltrafik.

Rummets avgränsning
Rummet avgränsas i form av *gränser* som utgörs av Västra folkskolan fasad, Komvux fasad (i väster) och av S:t Eskils Skolans fasad (i öster). Mot Nygatan avgränsas rummet av buskage samt grindar. Mitt i rummet står en rad av markanta träd, vilket delar upp rummet i två delar, en uppehållsdel med gång och cykelstråk (i öster) samt en parkeringsdel med entré till Komvux (i väster).

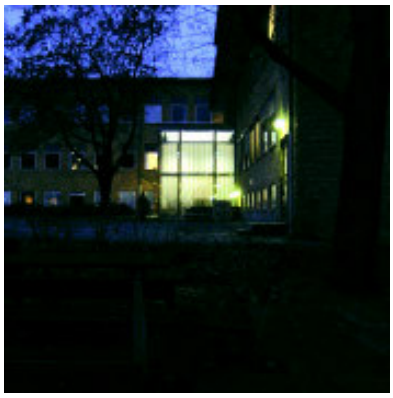

Det funktionella rummet
Rummets struktur
Rummet struktur är en blandning mellan *linje* och *riktad plats eller riktat fält*. Avvägningen mellan *plats* och *fält* är svårt eftersom de avgränsade byggnaderna enbart delvis vänder sig mot rummet.

Rummets användning och entréer
Rummet används som passage för allmänheten och för vistelse av skolornas elever. Entrén till rummet sker på rummets kortsidor (från Nygatan och Gymnastikgatan).

Det estetiska och arkitektoniska rummet
Bebyggelsen och rummet
Rummet upplevs delvis som en bakgård, då bebyggelsen inte fullt ut vänder sig mot rummet. Det finns dock vissa entréer till byggnaderna, men enbart en huvud entré (Komvux i rummets nordvästra hörn). Parkeringsplatsen i sydvästra hörnet av rummet bidrar även till att rummet känns som en bakgård.

Rummets innehåll
Rummet har betongplattor som markbeläggning i östra delen av rummet och asfalt på gångstråket. I rummet finns träd, ljusarmaturer, bänkar och blomlådor.

Det upplevda rummet
Rummet upplevs som väl avgränsat, skyddat och rummet får därför en privat karaktär. Rummet upplevs dock på grund av sin storlek som öppet och relativ inbjudande.

Konst
Rummet känns idag lite negligerat och i skymundan, trots att det används dagligen av skolungdomar. Konst kan i detta rum placeras på de flesta ställen, på marken, vid häcken (i norr), invid planteringar, vid raden av träd och skulle på så vis kunna ge platsen en starkare prägel och uttryck. Framför Komvux:s kubformade entré finns idag en öppen och tom yta som med hjälpa av en gestaltning skulle kunna markera entrén och platsen ytterligare.

Sjöblom 2005

13. Parkeringsplatsen mellan Gymnastikgatan och Careliigatan

Det geografiska rummet
Rummet utgörs i huvudsak av en parkering mellan en affärsbyggnad och Mediagymnasiet, men är samtidigt en passage samt en yta framför entrén till gymnasiet.

Rummets placering i staden
Rummet är centralt placerat i staden, precis intill Fristadstorget, men upplevs ändå inte ha någon kontakt med sin omgivning. Omslutande gator, Gymnastikgatan och Careliigatan, har trots sin centrala placering i staden enligt *space syntax* analysen en låg integration.

Rummets avgränsning
Rummet avgränsas genom *gränser* som består av de två huskropparna i norr och söder. I väst och öst bildas rummet kortsidor med hjälpa av markanta träd och ett staket.

Det funktionella rummet
Rummets struktur
Rummet upplevs vara ett *riktat fält*, trots att Mediagymnasiet har sin huvudentré mot rummet.

Rummets användning och entréer
Människor använder rummet i huvudsak för transport, antingen till sin parkerade bil eller som passage över rummet vidare in i stadsstrukturen. Entréerna till rummet finns på kortsidorna (öst och väst). Förutom Mediagymnasiet, angränsar även två byggnadskroppar till rummet (i norr) som innehåller försäljning.

Det estetiska och arkitektoniska rummet
Bebyggelsen och rummet
Mediagymnasiets byggnad i tre våningar (i puts) öppnar sig mot rummet med huvud entré och låga fönster. Byggnaderna som avgränsar rummet i norr (tegel och puts) har dock en stramare karaktär och visar sin baksida mot rummet. Dessa byggnader är dessutom betydligt högre, har inga fönster, har anonyma fasader och sin lastkaj in mot rummet.

Rummets innehåll
Rummets markbeläggning är asfalt och rummet innehåller diverse cykelställ (på kortsidorna), parkeringsplatser, buskage och träd.

Det upplevda rummet
Rummet upplevs som delvis privat och formen upplevs som hög och djup.

Konst
Att placera konst i detta rum, ett parkeringsrum och som delvis är en bakgård kan tyckas egendomligt. Men tanken från min sida bygger på att rummet ligger intill två gator som leder vidare in till de centrala shoppingstråken i staden. Därför kan rummet användas för att markera en entré och en passage fram till Fristadstorget längs Gymnastikgatan och fram till Kungsgatan längs Careliigatan. En konstnärlig gestaltning är därför att föredra i rummets kanter, invid dessa intilliggande gator. Konst skulle även tillföra en dignitet och en prägel till ett rum som idag klassas mer som en parkeringsplats än som en entré till ett gymnasium. Konst som delvis är gömd mellan de intilliggande fasaderna i rummet kan också blir ett överraskningsmoment och kan också ge en så kallade *serial visions* (Gordon Cullen).

14. Östra Kungsgatan

Det geografiska rummet
Kungsgatan är Eskilstunas gågata och denna östra del är svagt lutande upp mot Fristadstorget. Gågatan är bred och indelad i tre zoner, gångstråk intill fasaderna, ett mittparti med möbleringszon och ett till gångstråk längs den andra fasaden.

Rummets placering i staden
Rummet och gatan har ett högt integrationsvärde och är ett primärt *stråk* för gångtrafiken i centrala Eskilstuna. Rummet har en stor genomströmning av människor och ligger mellan två viktiga primära *noder*.

Rummets avgränsning
Rummet avgränsas av *gränser* i form av de huskroppar som ligger längs Kungsgatan och den visuella gräns och barriär som Kyrkogatans trafikled utgör. Rummet avslutas i väster av öppningen för Fristadstorgets volym och avgränsningen kan där säga utgöras av *fokus*.

Det funktionella rummet
Rummets struktur
Rummet är en blandning mellan *gren* och *riktad plats*. Kungsgatan är en gata, men då gångtrafikanterna kan ta hela rummet i anspråk utgör det också en plats för vistelse.

Rummets användning och entréer
Entréer till rummet finns på dess mitt samt på dess kortsidor. Rummet erbjuder både transport och vistelse. Rummet innehåller både butiker, restauranger, caféer, bank och institutioner.

Det estetiska och arkitektoniska rummet
Bebyggelsen och rummet
Bebyggelsen som möter rummet har mycket varierande utseende och form. De flesta är ca fyra våningar höga, i glas, puts eller tegel och vänder sig mot rummet då de har skyltfönster och entréer i bottenvåningen.

Rummets innehåll
Rummets möbleringszon är rikt berikad med bänkar, planteringar, cykelställ och träd. I gångstråket på sidorna står även flertalet reklamskyltar och trottoarpratare. Markbeläggningen (olika typer av betongplattor) är lagt i ett mönster för att markera möbleringszon och gångzon.

Det upplevda rummet
Rummet upplevs som mycket offentligt och inbjudande. Rummet upplevs också som smalt, avlångt, relativt slutet (kan ses på *figure- ground* teorin) och kanske något stökigt och varierande. Rummet har en lång men primär suddig *siktlinje* som sträcker sig längs större delarna av Kungsgatan.

Konst

Att placera konst i detta rum, som redan har ett kanske rentav *för* rikt utbud i sin möbleringszon, kan kanske ses som tveksam. Men jag har ändå valt Kungsgatan, därför att den är en av Eskilstunas viktigaste stråk, med många passerande varje dag och gatan är trots allt ett mycket viktigt uppehållsrum för invånarna. En konstnärlig gestaltning i rummet kan även hjälpa till att strukturera upp rummet, dela in det i mindre delar eller ytterligare förstärka den i dag något oklara siktlinjen längs gatan. Att använda konst för att ytterligare markera gågatans start och början med en port eller liknande är även tänkbart. Konst på gågatan är också fördelaktigt då den blir lättillgänglig och kan nå en stor grupp människor, även exempelvis rörelsehindrade eller synskadade. Att placera konst på en gågata behöver inte heller var i form av permanenta installationer, utan kan vara en utmärkt tillfällig utställningslokal på exempelvis fasader eller reklampelare. Placeringen av konst längs Kungsgatan bör företrädelsevis ske inom möbleringszonen eller på husfasaderna, för att inte störa orienteringsförmågan och tillgängligheten.

15. Fristadstorget

Det geografiska rummet
Fristadstorget är Eskilstunas kanske centralaste punkt och består av ett stort och öppet torg som sluttar svagt upp mot norr. Torget utgörs av en centralt placerad torgyta, bussgatorna Gymnastikgatan och Rademachergatan, ett gång- och cykelstråk längs dess västliga långsida och stadshuset i söder.

Rummets placering i staden
Fristadstorget utgör en primär *nod* i stadsstrukturen och är väl integrerad då torget har kontakt med flera viktiga gator i staden, framför allt Kungsgatan. Fristadstorget ligger i kontakt med två primära *stråk* och ingår i två *siktlinjer*.

Rummets avgränsning
Rummet formas av både *gränser* och *fokus*. Samtliga fasader kring torget utgör gränser som formar rummets, men samtidigt är även själva rummet en fokuseringspunkt för omkringliggande rum och gator.

Det funktionella rummet
Rummets struktur
Rummet en *riktad plats* på grund av sin avlånga form, men kan också klassas som en *institution*, då rummet är starkt förknippat med Stadshusets dignitet och dominans i rummets södra kortsida.

Rummets användning och entréer
Fristadstorgets är en *nod* för både för busstrafiken, verksamheter, handel men även som träffpunkt, mötesplats och vistelse.
Torget används också vid större sammankomster och evenemang. Entréerna till rummet sker på dess kortsidor samt från Kungsgatan. Rörelsemönstret i rummet är väldigt varierande, men de största folkströmmarna rör sig längs Kungsgatans sträckning och i nordsydlig riktning längs gång- och cykelstråket längs Alva Myrdals gata.

Det estetiska och arkitektoniska rummet
Bebyggelsen och rummet
Byggnaderna som möter rummet är mellan fem till tio våningar höga och av mycket varierande utseende och ålder. De flesta byggnaderna möter rummet med entréer och fönster och har fasader av tegel eller puts.

Rummets innehåll
I rummet finns ljusarmaturer, träd, bänkar, cykelparkeringar med staket och trottoarpratare. I rummet finns också två befintliga konstverk, Ivar Johanssons *Arbetets ära och glädje* samt Allan Ebelings *Smeder*.

Det upplevda rummet
Torget upplevs som mycket stort, djupt, långt, öppet och offentligt. Rummet upplevs också som väldigt livligt då det ofta är mycket folk i rummet.

Konst

Under hösten 2004 utlystes en arkitekttävling för förändring av Fristadstorget. Torget har många potentiella, bra och stora ytor för gestaltning. Torget är även en utmärk utställningsplats för tillfällig konst och kan erbjuda en möjlighet att "våga lite mer" och ta ut svängarna då det är tillfällig konst. Fristadstorget kan med fördel användas som experimentplats och för evenemang med kopplingar till konsten. Då torget har en mångfascinerad användning kan kanske även konsten integreras i någon av alla dessa funktioner, så som i sekundära sittplatser, indelning av torgstånd eller vid busskurer. Viktigt vid placering av konst på fristadstorget är att ta ställning till de primära *siktlinjerna* i rummet samt för tillgängligheten för rörelsehindrade.

16. Alva Myrdals gångpassage

Det geografiska rummet
Rummet består av en passage längs Alva Myrdals gata som förbinder Nygatan och Fristadstorget. Passagen har en gång- och cykelbana längs Stadshusets fasad och en öppen yta längs rummets västliga fasader.

Rummets placering i staden
Space syntax analysen visar att rummet är ett centralt och viktigt *stråk* för gång- och cykeltrafiken till och från centrala Eskilstuna och Fristadstorget. Stråket är ett av de åtta primära stråk som finns i staden. Passagen betraktas som en sekundär *entré* mot centrum.

Rummets avgränsning
Rummet avgränsas av *gränser*, då långsidorna i rummet tydligt utgörs av fasader (i öst och väst). Rummets avgränsning i söder görs av Nygatan och en tänkt visuell linje längs fasadernas hörn. I norr avgränsas rummet av *fokus*, då rummet går från att ha varit stängt i passagen mot öppningen i Fristadstorget. De ljusarmaturer, som är placerad i en rad längs med rummet, delar rummet i två delar, gång- och cykelstråket och en uppehållsyta.

Det funktionella rummet
Rummets struktur
Rummet utgör en blandning av *linje* och *kopplad plats*, då rummet både har en yta för uppehåll och en linjär transportyta för gång- och cykeltrafik.

Rummets användning och entréer
Rummet används för både transport och även till viss del för vistelse. Entréer till rummet finns på kortsidorna. Byggnaden som avgränsar rummet i väster innehåller bostäder, restauranger (sommartid med uteservering) och butiker. Kommunens stadshus avgränsar rummet i öster.

Det estetiska och arkitektoniska rummet
Bebyggelsen och rummet
Stadshusets fasad (i ljus puts) är avvisande, med höga fönsterliv, hög sockel och med endast en mindre port mot rummet. Stadshusets byggnad är dessutom hög i förhållande till den smala passagens bredd. Byggnaden som avgränsar rummet i väster (tegelfasad) är mer öppen mot rummet, med både entréer och låga fönster.

Rummets innehåll
Rummet har en markbeläggning som skall förtydliga uppdelningen mellan gång- och cykelstråket (asfalt) och uppehållsytan intill (betongplattor). Rummet har träd, planteringar och cykelställ men inga bänkar.

Det upplevda rummet
Rummet uppfattas som högt och smalt och som en sluss vidare mot en öppning på Fristadstorget. Rummet upplevs som relativt slutet, offentligt och är varken avvisande eller inbjudande. Rummet ingår i en av stadens primära siktlinjer som sträcker sig längs Alva Myrdals gata och ända fram till Klosters kyrka. Klosters kyrka och Fristadstorget är fokuseringspunkter i rummet.

Sjöblom 2005

Konst

Att placera konst i detta rum är en utmaning, då rummet upplevs som en relativt trång och ”ointressant” passage som leder till något som är så mycket viktigare och har en sådan dignitet, Fristadstorget. Konsten kan därför i detta rum markera just denna entré och öppning till Fristadstroget. Konst i rummet kan även hjälpa till att forma och understryka rummets form genom att skapa tak eller portar. Fantasifulla Eskilstunainvånare har redan försökt att skapa ett varierande inslag i gatubilden genom att slänga upp skor på lampvajern i rummets tak. Kanske detta inte är en så dum idé? För vilken besökare i Eskilstuna har inte lagt märke till dessa skor som givit denna passage en ytterligare identitet.

Rummet har heller inte några sittplatser, trots att det används som uppehållsrum för människor med ärenden till rummets restaurang eller frisör. Varför inte integrera konst och sittplatser i denna passage? Viktigt att tänka på vid placering av konst i detta rum är dock att inte skymma eller på något sätt förvanska den kraftiga siktlinjen som går mot Klosters kyrka.

17. Nybrogatan och Rademachergatan

Det geografiska rummet
Rummet utgörs av Rademachergatan från korsningen vid Kriebsensgatan och fram till Fristadstorget. Rummet består också av Nybrogatan från Fristadstorget och fram till Nybroplan. Rummen består av två ganska typiska innerstadsgator i Eskilstuna. På sommaren har gatorna vissa regleringar i trafiken, för att göra staden mer tillgänglig för fotgängare. Båda gatorna har gångbanor på båda sidor om bilvägen.

Rummets placering i staden
Båda gatorna är centralt placerade i staden och enligt *space syntax* analysen mycket väl integrerade i stadsnätet och är sammankopplade med Fristadstorget som är stadens kanske viktigaste primära *nod*. Nygatan ingår i ett primärt *stråk* och en primär *siktlinje*. Rademachergatan är en viktigt bussgata och har även den långa siktlinjer längs sin sträckning (dock ej primära).

Rummets avgränsning
Rummet avgränsas med *gränser* i form av de angränsade fasaderna längs gatornas sträckning. Rummet avgränsas också av tänkta (kanske något diffusa) visuella linjer längs korsningen Rademachergatan/Kriebsensgatan, i korsningen Rademachergatan/Nybrogatan samt där Nybrogatan övergår till trafikplatsen Nybroplan.

Det funktionella rummet
Rummets struktur
Rademachergatan är en *gren* med många angränsande gator. Nybrogatan är en *linje*.

Rummets användning och entréer
Rummen används i huvudsak till transport. Människor gör entré till rummet på kortsidorna och längs gatorna finns både butiker, biograf, restauranger, högskolelokaler, Eskilstuna kuriren och till viss del även bostäder.

Det estetiska och arkitektoniska rummet
Bebyggelsen och rummet
Bebyggelsen längs rummet är mellan två till sex våningar hög och har mycket skiftande form och ålder. De flesta av byggnaderna öppnar sig mot rummet med fönster och entréer i gatuplanet. Rademachergatan upplevs ha en karaktär av bakgata tillskillnad från Nybrogatan.

Rummets innehåll
Rummet innehåller ljusarmaturer och busshållplatser, men dock inga sittplatser. Båda gatorna har betongsten på gångbanan och asfalt på körbanan.

Det upplevda rummet
Bebyggelsen avgränsar rummet så att det blir högt, smalt och slutet vilket kan ses i *figure-ground* teorin. Både dessa gator är dock relativt breda och Rademachergatan har på sin södra sida, närmast Fristadstorget, en mycket väl tilltagen gångbana, så även på Nybrogatans östra kant. Rademachergatan kan också upplevas som avvisande för sina trafikanter.

Sjöblom 2005

Konst

Jag har valt dessa två gator för att illustrera ett exempel att konst även kan placeras längs trafikerade innerstadsgator, utan att störa trafiken eller vara en trafikfara. Kommunen har som mål att minska trafikmängderna i innerstaden för att få bättre levnadsmiljöer och handelsklimat. City ska vara ett attraktivt alternativ till den externa handeln väster om stadskärnan. Konst kan med fördel placeras längs dessa gator, gärna mellan bilar och gångtrafikanter eller där gångbanan är extra bred (placeras med fördel i möbleringszonen). Viktigt när man placerar konst längs Nybrogatan är att behålla siktlinjen mot Klosters Kyrka. Detta betyder dock inte att konstverket inte kan integreras i siktlinjen och bli en del av den långsträckta vyn.

Framför stadshotellet stod tidigare en staty av Carl Milles som markerade hotellets entré från Hamngatan. I dag finns enbart fonden till konstverket kvar, men platsen är fortfarande bra för placering av konst, då den markerar en viktig entré och står i blickfång för många passerande längs Nybron och Hamngatan.

Under sommartid används även stora blomlådor på båda gatorna för att markera den tillfälliga avstängningen för allmäntrafik. Konstnärliga gestaltningar skulle även kunna var ett hjälpmedel i detta arbete. Varför inte använda tillfällig konst, "säsongskonst" och placera den i vägbanan för att smalna av den?

18. Biblioteksplatsen

Det geografiska rummet
Biblioteksplan är en öppen plats framför Eskilstunas huvudbibliotek och kulturförvaltning. Platsen utgörs av en flack gräsyta och en korsande gång- och cykelstråk i nordsydlig riktning. Biblioteksplatsen är en bilfri zon.

Rummets placering i staden
Biblioteksplatsen är väl integrerad i staden och är en mindre nod då den samlar upp människoströmmar från innerstaden för transport vidare norr om staden. Platsen ligger dock något avsides.

Rummets avgränsning
Rummet avgränsas genom *gränser* där byggnadskroppar utgör väggar i väster (Biblioteksbyggnaden), norr (äldre fabriksbyggnad), öster (Eskilstunakurirens byggnad) och av en häck i söder.

Det funktionella rummet
Rummets struktur
Rummet utgörs av en *kopplad* och *centrerad plats*, då rummet leder vidare till parkeringen och teaterplanen.

Rummets användning och entréer
Entré till rummet görs från Rademachergatan och från Teatergatan. Människor rör sig i rummet i huvudsak för transport, för ärende till Biblioteket (eller Teatern) men också delvis för vistelse.

Det estetiska och arkitektoniska rummet
Bebyggelsen och rummet
Biblioteksbyggnaden (tio våningar med stenfasad) vänder sig mot rummet med både fönster och entré. Övrig bebyggelse (i huvudsak i puts eller tegel) vänder sig dock bort från platsen och saknar entréer eller fönster mot rummet.

Rummets innehåll
Rummet har en markbeläggning av betongplattor längs gång- och cykelstråket och gräs i den övriga delen av rummet. Centrerat i rummet finns en fontän/konstverk, *Tecken* av Bengt Amundin, som är i stort behov av upprustning då hela Biblioteksplatsen har stora marksättningar. Ett konstverk av samma konstnär finns även på Bibliotekets trappa, *Text*. Framför Biblioteksbyggnaden finns också ett stort antal cykelställ.

Det upplevda rummet
Rummet upplevs som öppet, lågt och lite oregelbunden till sin form. I dess nuvarande skick (se nästa rubrik) är biblioteksplatsen relativt avvisande och inbjuder endast till transport genom rummet.

Konst
Biblioteksplan kommer att byggas om under våren 2005 och det befintliga konstverkets *Tecken* kommer att rustas upp samtidigt som rummet kommer att öppnas mot Rademachergatan. Rummets öppna karaktär, höga integrationsvärde och antal besökare gör att platsen är mycket fördelaktig att placera konst i. Den kommunalägda biblioteksbyggnaden har även en "tom" fasad som kan gestaltas. Fasaden är mycket hög och en gestaltning skulle bli synlig även från andra platser i staden.

19. Korsningen Kriebsensgatan och Kungsgatan

Det geografiska rummet
Denna del av Kriebsensgatan och korsningen Kungsgatan lutar svagt ner mot Biblioteksplatsen och är gågator. Rummet är uppdelat i zoner, gångstråk längs båda fasaderna och en möbleringszon där emellan.

Rummets placering i staden
Rummet centrala punkt, korsningen med Kungsgatan utgör en primär *nod* i Eskilstunas gatunät. Både Kriebsensgatan och Kungsgatan har höga integrationsvärden och Kungsgatan är ett primärt *stråk*.

Rummets avgränsning
Rummet avgränsas av *gränser* i form av Kriebsensgatans byggnaders fasader. Rummet avgränsas i norr och söder av en tänkt visuell linje där gågatan upphör och blir biltrafikprioriterad gata. Rummets avgränsning i korsningen Kungsgatan/ Kriebsensgatan är mer diffus, men jag har tänkt visuella linjer som följer Kriebsensgatans stäckning.

Det funktionella rummet
Rummets struktur
Rummet struktur består av både en *gren* samt en *kopplad* eller *riktad plats*, eftersom gångtrafikanterna använder gatuutrymmet även för vistelse.

Rummets användning och entréer
Entréer till rummet finns på kortsidorna (norr och syd) samt mitt i rummet där Kungsgatan korsar Kriebsensgatan. Människor röra sig i huvudsak längs Kungsgatans axel och rummet används för både transport, ärende och vistelse. I rummets finns framför allt butiker och restauranger.

Det estetiska och arkitektoniska rummet
Bebyggelsen och rummet
Trots att rummet/Kriebsensgatan upplevs som bakgata, tvärgata har de flesta av byggnaderna i rummet sina fasader öppna mot rummet med butiksfönster och entréer i bottenplan. Bebyggelsen har tre till fyra våningar och varierande fasadmaterial. I rummets nordvästliga hörn har bebyggelsen ett utskjutande tak (vid Mc Donalds)

Rummets innehåll
Rummet har en uppsjö av ting i möbleringszonen, så som cykelställ, ljusarmaturer, reklamskyltar och sittplatser. Markbeläggningen följer ett mönster i betongplattorna för att underlätta för orienteringen och uppdelningen av möbleringszon.

Det upplevda rummet
Rummet upplevs som relativt lång och brett i förhållande till byggnadernas höjd. Rummet upplevs som mycket offentligt och försöker att vara inbjudande.

Konst
Likt Kungsgatan (rum nr 14 och 20) kan detta rum ifrågasättas om det behöver mer detaljer, då det redan har en full möbleringszon. Denna viktiga nod i stadsstrukturen skulle dock kunna berikas med konst som bildar ett blickfång, en paus eller avbrott, en överraskning när gångtrafikanten går längs Kungsgatan. Konsten kan även hjälpa till att bilda port eller entré till Kriebsensgatans idag lite diffusa övergång från bilgata till gågata. Konsten skulle även kunna förhöja Kriebsensgatan och förändra intrycket av att vara en bakgata.

20. Västra Kungsgatan

Det geografiska rummet
Rummet utgörs av gågatan Kungsgatan och dess raka och platta sträckning mellan Fristadstorget och korsningen med Drottninggatan. Rummet är uppdelat i zoner, med gångstråk längs båda fasaderna och en möbleringszon där emellan.

Rummets placering i staden
Rummet är mycket väl integrerat med omgivande gator i staden och är ett primärt *stråk* för gångtrafik i centrala Eskilstuna. Rummet har en stor genomströmning av människor och Korsningen med Kriebsensgatan (se föregående rum) är en primär *nod*.

Rummets avgränsning
Rummet avgränsas av *gränser* i form av de huskroppar som ligger längs Kungsgatan och den visuella gräns och barriär som Drottninggatans trafikled utgör. Rummet avslutas i öster av öppningen för Fristadstorgets volym och avgränsningen kan sägas utgöras av *fokus*.

Det funktionella rummet
Rummets struktur, användning och entréer
Rummet är en blandning mellan *gren* och *riktad plats*, eftersom gångtrafikanterna använder gatuutrymmet även för vistelse.

Det estetiska och arkitektoniska rummet
Bebyggelsen och rummet
Bebyggelsen som möter rummet är av mycket varierande utseende och form. De flesta är ca fyra våningar höga, i glas, puts eller tegel och vänder sig mot rummet då de har skyltfönster och entréer i bottenvåningen. *Figure- ground* teorin visar att byggnadskropparna är mycket solida och att de tar upp hela kvarter.

Rummets innehåll
Rummets möbleringszon är rikt berikad med bänkar, planeringar, cykelställ och träd. I gångstråket på sidorna står även flertalet reklamskyltar och trottoarpratare. Markbeläggningen är lagt i ett mönster för att markera möbleringszon och gångzon. I rummet finns ett befintligt konstverk, *Torgadam* av Rune Hannäs.

Det upplevda rummet
Rummet upplevs som mycket offentligt och inbjudande. Rummet upplevs också som smalt, avlångt, relativt slutet och kanske något stökigt och varierande.

Konst
Att placera konst i detta rum, som redan har ett kanske rentav *för* rikt utbud i sin möbleringszon, kan kanske ses som tveksam. Men jag har ändå valt Kungsgatan, därför att den är en av Eskilstunas viktigaste *stråk,* med många passerande varje dag och gatan är trots allt ett mycket viktigt uppehållsrum för invånarna. En konstnärlig gestaltning i rummet kan även hjälpa till att strukturera upp rummet, dela in det i mindre delar eller ytterligare förstärka den i dag något oklara siktlinjen längs gatan. Att använda konst för att ytterligare markera gågatans start och början med en port eller liknande är även tänkbart. Konst på gågatan är också fördelaktigt då den blir lättillgänglig och kan nå en stor grupp människor, även exempelvis rörelsehindrade eller synskadade. Placeringen av konst längs Kungsgatan bör företrädelsevis ske inom möbleringszonen eller på husfasaderna, för att inte störa orienteringsförmågan och tillgängligheten.

21. Järnvägsplan

Det geografiska rummet
Rummet bildas av Drottninggatans avslutning och fokuseringspunkt vid järnvägsplanen. Rummet lutar upp mot Stationshuset och har en varierande form. Rummen innehåller även två parker (med busshållplats) som ligger på båda sidorna om Drottninggatan, en rondell framföra Stationshuset och en parkeringsplats framför Pingstkyrkan.

Rummets placering i staden
Rummet utgör en primär *nod* och *entré* i stadsstrukturen, då den ligger på stadens ringled samt sammanför de människor som reser längs järnvägen eller vill korsa den. Stationshuset är även ett primärt *landmärke* i staden och fonden för Drottninggatans primära *siktlinje* och *stråk*. Rummet ligger även intill den primära *gräns* som järnvägen och Nyfors utgör.

Rummets avgränsning
Rummet avgränsas av *gränser* i from av järnvägsbarriären, Stationshuset, Nyfors höghus i söder och av huskropparna som omger Stationshuset i norr, öst och väst. Inom rummet finns också ett mindre rum, en park som ligger öster om Drottninggatan. Parken avgränsas genom *mönster*.

Det funktionella rummet
Rummets struktur
Rummet har en väldigt oregelbunden form och kan klassas som ett mellanting mellan *gren* eller *oregelbunden plats*.

Rummets användning och entréer
Entréerna till rummet sker från stationshuset, Drottninggatan eller längs Västermarksgatan. Rummet är i huvudsak ett transportrum men utgör också till viss del ett uppehållsrum då människor vistas i parken eller väntar på bussen. Verksamheter som finns i rummet är Hotell, Pingstkyrkan, en kiosk och restaurang (i stationsbyggnaden) samt en busshållplats (rummets norsvästra hörn) och taxiuppställning

Det estetiska och arkitektoniska rummet
Bebyggelsen och rummet
De flesta av byggnaderna i rummet vänder sina portar och fönster mot rummet. Byggnaden vid busshållplatsen vänder sig dock inte helt mot rummet. Parkeringsplatsen (i rummets östra hörn) avskärmar rummet från att direkt möta den östliga bebyggelsen och "trycker" ut rummet något.

Rummets innehåll
Rummets markbeläggning har ett mönster av små- och storgatsten samt betongplattor. I rummet finns bänkar, träd och planeringar. Ett konstverk, *Kuben* av Osmo Valtonen, är placerat i den lilla parken. Konstverket är mycket väl placerat då det är blickfång för ankommande personer från järnvägsuppgången och konstverket uppfattas olik från olika platser inom rummet.

Det upplevda rummet
Rummet upplevs som mycket öppet och har en varierande form. Rummet upplevs som inbjudande och relativt lågt på grund av rälsens sträckning i förhållande till bostadsområdet Nyfors höga hus. Fokuseringspunkten i rummet är stationshuset.

Konst

Det första intrycket man får av Eskilstuna som tågresenär är detta rum. Möjligheterna att placera konst i detta rum är många! Möjliga platser för konst är framför stationshuset, i rondellen i Drottninggatans blickfång och *siktlinje*, i rummets nordvästra hörn intill busshållplatserna eller i parken där den befintliga gestaltningen redan finns. Ett blickfång i rummet är den tomma och höga fasad (ej kommunalägd fastighet) i rummets sydöstliga del som kunde användas för att placera konst på.

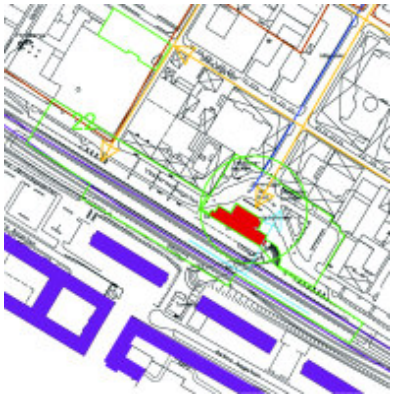

22. Stationen och västra Västermarksgatan

Det geografiska rummet
Rummet utgörs av stationsområdet, perrongerna som längre norrut övergår till att bli busshållplatser och Västermarksgatan.

Rummets placering i staden
Västermarksgatan är en del av ringleden runt centrum men har dock ett lågt integrationsvärde. Rummet ligger intill en primär *nod*, *entré* till staden samt ingår i den primära *siktlinje* som sträcker sig längs Bruksgatan.

Rummets avgränsning
Rummet är väldigt stort och öppet och *gränserna* i rummet är därför delvis vaga. Nyfors höghus utgör den södra gränsen till rummet och Stationshuset och Västermarksgatan byggnadskroppars fasader utgör den norra gränsen till rummet. Rummets östligaste avgränsning utgörs av en visuell gräns där Västermarksgatan smalnar av intill Stationshuset.

Det funktionella rummet
Rummets struktur
Rummets struktur är en blandning mellan *gren* (Västermarksgatan) och *kopplat fält* (spårområdet).

Rummets användning och entréer
Människor använder rummet i huvudsak för transport och till viss del för vistelse (i väntan på tåg eller buss). Entré till rummet sker på kortsidorna av Västermarksgatan och via uppgångar till spårområdet. Den huvudsakliga aktiviteterna i området är järnvägsknytpunkten, busshållplatserna längs Västermarksgatan.

Det estetiska och arkitektoniska rummet
Bebyggelsen och rummet
Bebyggelsen i Nyfors vänder sig från rummet, då det inte har några entréer eller fönster i marknivå mot perrongerna. Stationshuset vänder sig och öppnar sig mot rummet vilket även bebyggelsen längs Västermarksgatan gör.

Rummets innehåll
I rummet finns cykelställ, ljusarmaturer och informationsskyltar för tåg- och busstrafik. Perongens markbeläggning är asfalt, busshållplatserna har betongplattor och Västermarksgatan asfalt samt gatsten.

Det upplevda rummet
Rummet upplevs ha en oregelbunden form, lite osammanhängande och utflytande form. Rummet upplevs som öppet och brett med långa siktlinjer ner mot Västermarksgatans västra rondell.

Konst
Konst skulle kunna placeras på perrongerna eller busshållplatserna, gärna i kombination med sittmöjligheter, informationsskyltar eller annan funktion för de väntande. Perrongen är det första pendlarna välkomnas av vid sin ankomst till Eskilstuna och även de sista de ser innan de reser. Konsten på perrongen kan med fördel vara utformad så att den både kan betraktas på nära håll, men också vara synbar över större områden. Konst längs Västermarksgatan (intill busshållplatserna) kunde även hjälpa till att skärma av delar av detta stora rum, så att det inte blir mindre brett och öppet.

23. Eskilstuna ån och västra Stadsparken

Det geografiska rummet
Rummet utgörs av Eskilstuna ån och de omgivande parkområdena norr och söder om ån (Stadsparken och Nybroparken.

Rummets placering i staden
Rummet är beläget direkt norr om stadskärnan och är ett populärt rekreationsstråk, men är dock ej så väl integrerat. Ån utgör både en primär *gräns* och *landmärke* och är omgiven av två primära *stråk* samt den *nod* som Nybron utgör.

Rummets avgränsning
Rummet avgränsas av *gränser* i form av Nybron i öster, Strandgatans i Norr, Tullgatans sträckning runt Faktoriholmarna, Strömsholmens strandkant, Nybroparken och Hamngatan. Ån och Stadsparken kan sägas utgöra ett rum i form av *mönster*, då de har en avvikande "markbeläggning" från det övriga rummet. Stadsparken och ån kan därför ses som "delrum" eller rum i det stora övergripande rummet. Ån som helhet kan också ses som ett avbrott i stadens övergripande *mönster*, då den skär i Eskilstunas raka rutnätskvarter och bildar dess form.

Det funktionella rummet
Rummets struktur
Ån kan betraktas som en *linje*, Hamngatan och Strandgatan som en *kam* och tillsammans med strandpromenaden och Stadsparken bildar rummet en *kopplad plats*.

Rummets användning och entréer
Hamngatan används huvudsakligen för transport för samtliga trafikslag. Den nyombyggda strandpromenaden och parken på ån södra kant och Stadsparken används både för transport och för vistelse. Stadsparken har en stor betydelse som centralt rekreationsstråk.

Det estetiska och arkitektoniska rummet
Bebyggelsen och rummet
Bebyggelse vid faktoriholmarna ligger nära intill ån och även bebyggelsen längs Strandvägen vänder sig mot rummet med entréer och fönster. Hamngatans bebyggelse gör dock det motsatta.

Rummets innehåll
Rummet innehåller bänkar, ljusarmaturer, träd och planteringar. Stadsparken och Hamnparken har båda gräsytor med asfalterade eller grusade stigar. I Stadsparken finns ett befintligt konstverk, Englund Bo *Vingspel II*.

Det upplevda rummet
Rummet upplevs som stort, ståtligt, öppet och inbjuder till vistelse. Längs ån finns goda siktlinjer och fokuseringspunkten i rummet är *landmärket* Klosters kyrka.

Konst
Konst i ån skulle markera ytterligare det som idag verkligen utgör Eskilstuna, nämligen ån! Vattenkonst i alla dess former kan användas, eftersom ån i dag inte används i någon större utsträckning för båttrafik. Även kanterna längs ån skulle vara möjliga platser för konst samt på Nybron som delvis är rummets blickfång. Ån är utmärkt för konst eftersom den erbjuder långa siktlinjer och har en effekt att dra blickar till sig. Konsten som placeras i ån kan med fördel vara utformad så att den syns och väcker nyfikenhet från ett längre avstånd, samtidigt som den visar detaljer för den som studerar den på närmare håll.

24. Strömsholmen

Det geografiska rummet
Rummet utgörs av Strömsholmen som är en liten gräsbeklädd och rundad kulle med ett par markanta träd och en omgivande promenadstråk. Mellan Strömsholmen och Nybroparken går en gångbro.

Rummets placering i staden
Rummet är placerat centralt i staden, men endast tillgängligt via gångbro vilket gör att integrationen är mycket låg. Holmen utgör ett blickfång längs Drottninggatans primära *siktlinje*.

Rummets avgränsning
Rummet avgränsas av *gränser* som består av holmens kant mot vattnet i norr, öst och väst samt av en tänkt linje mellan en parkering i väster och Strömsholmens gräsmatta (avgränsas alltså delvis av *mönster*).

Det funktionella rummet
Rummets struktur
Rummet utgör en *centrerad plats*.

Rummets användning och entréer
Rummet är ett rekreations- och promenadrum för både vistelse och transport, då vissa människor "genar" över holmen för att komma till Munktellstaden nordväst om holmen. Rummet används sommartid för evenemang.

Det estetiska och arkitektoniska rummet
Bebyggelsen och rummet, rummets innehåll
Rummet har ingen angränsande bebyggelse. Holmen har grusade gångvägar och bryggor mellan gräsytorna och det finns flertalet bänkar, träd och ljusarmaturer i rummet. Strömsholmens mittpunkt är dock tom och sikten ut mot ån, Nybron och Kloster Kyrkan är där mycket god.

Det upplevda rummet
Rummet upplevs som mjuk, inbjudande och öppet då det inte har några egentliga väggar.

Konst
Att placera konst, gärna ett större eller högra verk mitt på Strömsholmen skulle innebära att Drottninggatans primära *siktlinje* får en fond, en motpart till den fond som Stationshuset i norr utgör. En gestaltning skulle även vara utmärkt mitt på holmen, då verket där skulle synas över ån och från Nybron.